

Fővárosi Ítéltábla
13.Gf.40.314/2007/10.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kovács Judit ügyvéd (1132 Budapest, Victor Hugo u. 45. fsz. 3. szám) által képviselt felperesnek a Dr. Csiha Judit és Társai Ügyvédi Iroda (1055 Budapest, Szalay u. 3. szám, ügyintéző: dr. Gáspár Andrea ügyvéd) által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. április 5-én kelt 16.G.40.808/2005/35. számú ítélete ellen az alperes részéről 36. sorszám alatt benyújtott fellebbezés és felperes részéről 13.Gf.40.314/2007/4. szám alatt benyújtott csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alperes marasztalásának összegét 1.183.500 (egymillió-egyszáznyolcvanháromezer-ötszáz) forinttal növelve 20.073.000 (húszmillió-hetvenháromezer) forintra felemeli, és az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget 50.000 (ötvenezer) forinttal növelve 1.524.264 (egymillió-ötszázhuszonnégyezer-kettőszázhatvannégy) forintra felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 515.505 (ötszáztizenötezer-ötszázöt) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy leletezés terhe mellett 15 napon belül fizessen meg további 4.705 (négyezerhétyszázöt) forint csatlakozó fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A Fővárosi Bíróság a 16.G.40.808/2005/35. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 18.889.500 forintot, ezen összeg után 2005. március 3-tól a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 százalékkal növelt összege mértékű kamatot, valamint 1.474.264 forint perköltséget. Az elsőfokú bíróság a felperes ezt meghaladó keresetét elutasította.

Az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállás szerint a felek között 1999. március 31-én úgynevezett „szolgáltatási szerződés” jött létre, amelynek keretében a felperes megbízta az alperest a ... számú telephely közműhálózati rendszere telekhatáron belüli, felperesre eső részének üzemeltetésével. A felek úgy állapodtak meg, hogy a közműdíjakat a kiszámlázott összeg alapján a tényleges fogyasztásnak megfelelően az alperes tovább számlázza a felperesnek. A 2002. január 1-től 2003. december 31-ig terjedő időszakban az alperes az áramfogyasztást 25 %-os áfa tartalommal számlázta tovább a felperes részére, és a felperes az így kiállított számlák alapján élt az általános forgalmi adó levonási jogával. A 2005. januárjában kezdődő APEH ellenőrzés megállapította, hogy a felperes által levonható általános forgalmi adó mértéke 12 % lett volna, nem 25 %, ezért az adóhatóság a felperest 19.913.000 forint adókülönbözet megfizetésére kötelezte azzal, hogy ugyanakkor 2.207.000 forint jóváírására jogosult. Emellett az adóhatóság 2.367.000 forint késedelmi pótlékot szabott ki a felperes terhére. A

felperes 2005. március 3-án befizette az APEH által megállapított adókülönbözetet és a késedelmi pótlékot is.

A felperes az elsőfokú eljárásban helyesbítő számla kibocsátására is kérte kötelezni az alperest, amely kereseti kérelmétől elállt, figyelemmel arra, hogy a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye azt tartalmazta, hogy az alperes helyesbítő számla kibocsátására nem köteles, arra csak jogi lehetősége van.

A felperes ezért a módosított keresetében a Ptk. 318. §-ára és a 339. §-ára alapítottnan már csak kártérítés jogcímén kérte kötelezni az alperest az adókülönbözet és a késedelmi pótlék együttes összegének, 22.280.000 forintnak a megfizetésére, valamint érvényesítette az ez után az összeg után járó késedelmi kamatot is. Kérte továbbá, hogy a bíróság az alperest kötelezze a perrel felmerült költségek viselésére.

Az alperes érdemi védekezésében arra hivatkozott, hogy az általa alkalmazott adókulcs helyes volt. Álláspontja szerint a felperes azzal tett volna eleget kárenyhítési kötelezettségének, ha érvényesíti az adóhatósági eljárásban az alperes szempontjait, illetve ha megfellebbezi az adóhatósági határozatot. Az alperes utalt arra is, hogy a felperesnek is vizsgálnia kellett volna a számlák hitelességét, alaki és tartalmi megfelelőségét. Végül az alperes a kereseti kérelem összecszerűségével kapcsolatban előadta, hogy az adóhatóság által 2.207.000 forintban megállapított, a felperes javára szóló adókülönbözettel csökkenteni kell a felperes által meghatározott kárösszeget.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az adókülönbözet megfizetésére az alperest nem a felperes által megjelölt kártérítés jogcímén, hanem a Ptk. 361. § (1) bekezdésére utalással kötelezte. Az ítélet indokolása tartalmazza az elsőfokú bíróság azon jogi álláspontját, hogy a Pp. 215. §-a a bíróság számára csak annyiban szab korlátot, hogy mennyiségi tekintetben nem ítélt meg többet, mint amit a felperes kért, ez a kötöttség azonban nem jelenti a jogcímhez való kötöttséget is. Az elsőfokú bíróság

az alperes álláspontját elfogadva levonásba helyezte a felperes által beszámítható 2.207.000 forint összegű adókülönbözetet, és azt állapította meg, hogy ennek figyelembevételével 17.706.000 forint összegben köteles az alperes a felperes részére a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján a felperes rovására jogalap nélkül szerzett vagyoni előnyt visszatéríteni. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a ténylegesen felszámítható 12 % áfa és az alperes által kiszámlázott 25 % áfa közötti különbözetet, tehát 13 % mértékű áfát a felperes tartozatlanul fizetett meg az alperesnek, ezáltal a felperesnél vagyoni hátrány keletkezett, amelynek mértéke az adóhatósági határozatban megállapított összeg. Ezt a vagyoni hátrányt csökkenti az APEH határozata alapján a felperes javára beszámítható 2.207.000 forint adókülönbözet. A felperes vagyoni hátránya azért keletkezett, mert az alperes a 12 % áfa-kulcs helyett 25. %-os áfa-kulcsot érvényesített a felpereshez benyújtott számlákon. Az alperesnek nincs olyan jogcíme, ami a vagyoni előny megtartására feljogosítaná, ezért köteles azt a felperesnek visszafizetni.

Az adóhatóság által megállapított késedelmi pótlék vonatkozásában az elsőfokú bíróság megállapíthatónak találta a Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapítottan az alperes kártérítési felelősségét. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint az alperesi magatartás jogellenessége fennáll, hiszen az alperes a törvényes 12 % áfa helyett 25 %-os áfa-t számított fel. Emiatt a felperest a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti, a vagyonában beállott értékcsökkenés formájában jelentkező kár érte. A kár bekövetkezése okozati összefüggésben áll azzal, hogy az alperes helytelenül állította ki a számlákat, mert a felperes ennek alapján gyakorolta tévesen az adólevonási jogát. Ugyanakkor az elsőfokú bíróságnak az volt a jogi álláspontja, hogy a Ptk. 340. § (1) bekezdése értelmében kármegosztás alkalmazásának van helye, nem kell megtéríteni ugyanis a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult nem tett eleget a kárenyhítési kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a számlát befogadó adóalanynak tudnia és ismernie kell az adólevonás törvényi feltételeit, az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvény (továbbiakban: ÁFA tv.) rendelkezéseit. A felperesnek kellően gondos eljárása esetén észlelnie kellett volna azt, hogy az alperes rossz áfa-kulcsot

alkalmaz. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperes közrehatásának mértékét 50 %-ban állapította meg, és így a késedelmi pótlék felének, 1.183.500 forintnak a megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította és kötelezte az alperest a megítélt összeg után járó késedelmi kamat és a perköltség pervesztességével arányban álló részének megfizetésére.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének teljes elutasítását kérte azzal, hogy a másodfokú bíróság a felperest kötelezze a perrel felmerült összes költség viselésére. Másodlagosan az alperes az elsőfokú bíróság által elkövetett lényeges eljárási szabálysértésre hivatkozással kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és újabb eljárásra lefolytatására történő kötelezését.

Az alperes a fellebbezésében előadta, hogy a felperes a követelését kártérítés jogcímén terjesztette elő. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás is a kártérítés megállapíthatóságára vonatkozott. A Pp. 215. §-a szerint a bíróság döntése nem terjedhet túl a kereseti kérelmen. Ez a korlátozás nemcsak mennyiségi korlátozást jelent, hanem azt is jelenti, hogy a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a felperes által kártérítésként megjelölt jogcím helyett az elsőfokú bíróság nem ítélt volna meg a felperesi követelést más jogcímen, jogalap nélküli gazdagodás jogcímén. Az alperes előadta továbbá, hogy a jogalap nélküli gazdagodás jogcíme a jelen ügyben tartalmilag sem alkalmazható, hiszen a felek között szerződéses jogviszony állt fenn, másrészt az alperes a felperes által befizetett áfa-val nem gazdagodott. A forgalmi adó lényege, hogy a számla kibocsátója befizeti, a számla befogadója pedig levonásba helyezheti a kiszámlázott áfa összegét, így az átfutó tétel, amely egyik felet sem gazdagítja. Az alperes az áfa-t 25 %-os mértékben a saját bevallásában bevallotta és be is fizette az adóhatóság részére, így az áfa-különbözettel az alperes nem gazdagodott. Az alperesnek az volt a jogi álláspontja, hogy abban az esetben, ha az elsőfokú bíróság kártérítés jogcímén nem látta megalapozottnak a felperes keresetét, úgy a kereseti kérelmet el kellett volna utasítania. Végül az alperes a fellebbezésében ismételt

utalt arra, hogy a felperesnek az adóellenőrzési eljárás során érvényesítenie kellett volna az alperesi álláspontot is. Arra az esetre, ha a másodfokú bíróság a marasztalását megalapozottnak találná, az alperes kérte, hogy a kereseti követelés vonatkozásában a másodfokú bíróság vegye figyelembe az elsőfokú bíróság azon döntését, amelyben a felperes közrehatását 50 %-ban határozta meg.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be. A csatlakozó fellebbezésében nem kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az adóhatóság által a javára megállapított adókülönböt a marasztalási összegből levonásba helyezte és az alperest ennek alapján az adókülönböt vonatkozó részben 17.706.000 forint megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú ítélet megállapításával szemben a felperes előadta, hogy az igényét nem a jogalap nélküli gazdagodásra, hanem a Ptk. 339. §-ában foglalt kártérítési kötelezettségre alapítja. A kártérítés feltételei fennállnak, mert a kárt az alperes okozta a hibás számlák kiállításával, a 25 %-os áfa-kulcs alkalmazása jogszabályellenes volt, a kár tehát az alperesi magatartásból következett be. A kár összege az adóhatósági határozatból egyértelműen megállapítható. A kárhoz tartozik a késedelmi pótlék összege is, mivel a jogellenes számlákat az alperes bocsátotta ki, és így viselnie kell az e számlázásból eredő következményeket. A felperes véleménye szerint az alperes sem vitatta, hogy a felperes a részére a 13 % többlet-áfa-t kifizette és azt a felperesnek az adóhatósági eljárás következtében ismételt meg kellett fizetnie az adóhatóságnak.

A felperes kérte ugyanakkor a késedelmi pótlék vonatkozásában a kármegosztás mellőzését azzal, hogy a felperesnek a késedelmi pótlék keletkezésében közrehatása nem volt. Ismételt utalt a Legfelsőbb Bíróság Kfv.I.35.464/2001/9. számú határozatának tartalmára, amely szerint „a számla kibocsátásáért, hiányosságaiért a kibocsátó felel, amit a másik fél a közöttük fennálló polgári jogviszony keretében érvényesíthet”. Hivatkozott arra, hogy az adóhatóság ellenőrzési eljárásában az alperes véleményét azért sem tudta érvényesíteni, mert az alperes azt tételesen nem fejtette ki, indokait és bizonyítékait a felperesnek sem

adta elő. Álláspontja szerint a felperes kifejezetten csökkentette a kár összegét azzal, hogy az adóhatósági határozatot nem fellebbezte meg, és azonnal befizette az előírt összeget. Ezzel a késedelmi kamat mértéke csökkent. A felperes hivatkozott arra is, hogy az adóhatározat helytálló voltát a perben eljáró szakértő véleménye is megerősítette.

Az alperes fellebbezése túlnyomó részben megalapozatlan, a felperesi csatlakozó fellebbezés megalapozott.

Az alperes fellebbezése helytálló abban a kérdésben, hogy a Pp. 215. §-ának értelmezése kérdésében az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő. A Pp. 215. §-a szerint a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen; ez a szabály a főkövetelés járulékaire (kamatt, költség stb.) is kiterjed.

A kialakult bírói gyakorlat szerint a bíróságnak a felek jognyilatkozataihoz való kötöttsége nem jelenti azt, hogy ha valamelyik fél a perbeli jogviszony jogi minősítését illetően tévesen rossz jogcímet jelöl meg, azt a bíróság a határozata meghozatalánál ne minősíthesse a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, ha a helyes minősítéshez valamennyi tény, bizonyíték, adat rendelkezésre áll (EBH2004. 1143). A jelen ügyben azonban a felperes által megállapított jogcím megfelelt a jogszabályoknak. A felperes az alperes kártérítési felelősségére hivatkozott, amely a Ptk. 318. §-a és a 339. § (1) bekezdése alapján megállapítható. Így a felperes által megjelölt jogcím helyett más jogcímre történő áttérésnek nem lett volna helye.

Az iratokból megállapítható, hogy az alperes több mint havi 400.000 forint díjazás ellenében vállalta a szolgáltatási szerződésben azt, hogy a felperes helyett eljár, a felperesre eső közüzemi számlákat kifizeti, és a felperesnek azt külön kiszámlázza. Figyelemmel arra, hogy ezt a tevékenységet ellenszolgáltatás fejében vállalta, az alperest terhelte annak nyomatékos kötelezettsége, hogy a közüzemi számlák

továbbszámlázásával kapcsolatos gyakorlata megfeleljen a jogszabályoknak. Ezzel szemben a periratok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a jelen perben már nem vitatható jogerős adóhatósági határozat szerint az alperes 13 % áfa-val magasabb összegű áfa-tartalommal állította ki a felperes felé a számlákat, mint amit jogszabály szerint felszámíthatott volna, így az alperes magatartása jogellenes és felróható volt. A felperes kára e magatartással okozati összefüggésben keletkezett, hiszen az alperes által kibocsátott számlák alapján élt a 25 %-os adólevonás jogával. A kár összege az adóhatósági határozatból egyértelműen megállapítható. A felperes megfizette a 13 % áfa-különbözetet az alperes részére, és külön vissza kellett azt fizetnie az adóhatóság részére is. Az alperes magatartásával összefüggésben tehát a felperesnek az elsőfokú ítéletben megállapított adókülönbözet összegével megegyező kára keletkezett. Nem tartozik az ügy elbírálásához az a kérdés, hogy az alperes az általa befizetettnek állított 25 %-os áfa-ból a 13 %-os túlfizetését visszaköveteli-e az adóhatóságtól, illetve azt még megteheti-e, figyelemmel arra is, hogy a per során erre még lehetősége lett volna, de azzal saját elhatározásából nem élt.

Az elsőfokú bíróság jogszabálysértő döntést hozott azzal, hogy a felperes által helyesen megjelölt jogcímtől eltérő jogcímen látta megállapíthatónak a felperesi igényt. A jogalap nélküli gazdagodás szabályai a jelen ügyben nem alkalmazhatók. Egyrészt azért nem, mert a felek között szerződéses jogviszony állt fent, másrészt azért sem, mert ha a felperes által fizetett 25 %-os áfa-t az alperes maga is befizette az adóhatóságnak, a felperes rovására vagyoni előnyt nem szerzett.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint tehát a felperes 17.706.000 forint összegű kárát az alperes a Ptk. 339. §-ára alapítottnak köteles megtéríteni. Ugyanezen a jogcímen illeti meg a felperest az általa kifizetett 2.367.000 forint késedelmi pótlék összege is. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján kármegosztást alkalmazott, ennek azonban a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint nincs helye. A felperes csatlakozó fellebbezése ebben a kérdésben megalapozott.

Az ÁFA tv. 44. § (5) bekezdésének értelmében a számlában, az egyszerűsített számlában és a számlát helyettesítő okmányban feltüntetett adatok valódiságáért a kibocsátó felelős. E rendelkezést a 2002. évi XLII. törvény 67. §-a 2003. január elsejei hatállyal akként egészítette ki, hogy a bizonylatban vevőként feltüntetett adóalany adózással kapcsolatos jogai nem sérülhetnek, ha az adóköteles tényállás kapcsán az a termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás körülményeit figyelembe véve kell körültekintéssel jár el. A törvénymódosítás tehát a számla ellenőrzése körében a vevő kötelezettségeit is megállapította, e módosított rendelkezést a 2003. január 1. napját követően folyamatban lévő perben alkalmazni kell (EBH2004. 1077.).

A felek között 2002. január 1-től 2003. december 31-ig terjedő időszakra állott fenn a szolgáltatási szerződés. Helytállóan utal az alperes arra, hogy a szolgáltatási szerződés fennállása időszakának jelentős részében az ÁFA tv. 44. § (5) bekezdésének módosított szövege már hatályban volt. Ugyanakkor az alperes által a per során megjelölt jogesetek (az EBH2006. 1453. vagy az EBH2005. 1258.) vevő kellő körültekintése kérdésében a jelen ügytől eltérő tényállási elemeket tartalmaznak. Ezekben az adólevonást végrehajtó jogalanytól nem a számla vizsgálatát, hanem annak ellenőrzését várták el, hogy a számlát valós adóalany állította ki, és az valóságos gazdasági eseményről szól. A jogesetek szerint a hiteltelen bizonylat kiszűrésére elvárható az üzleti partner felőli tájékozódás, így a számlakibocsátó adatainak cégnyilvántartásban történő ellenőrzését tartotta indokoltnak az említett határozatok egyike. A hivatkozott határozatok tartalmából nem lehet olyan következtetést levonni, hogy a folyamatos jogviszonyban álló felek közül a számla befogadójának a számlát ellenérték fejében kiállító szervezet elszámolási módját kellene ellenőriznie, és ennek elmulasztása esetén a számla hiteltelensége miatt a számla befogadójának viselnie kellene a hiteltelen számla kiállításából eredő károkat.

Ezért a Fővárosi Ítéltábla a kármegosztásra nem látott jogi lehetőséget, és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán az alperest kötelezte a késedelmi pótlék további 50 %-os részének, 1.183.500 forintnak a megfizetésére is.

A Fővárosi Ítéltábla a kifejtettekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében megváltoztatta és az alperes marasztalásának összegét 20.073.000 forintra felemelte. Figyelemmel arra, hogy a felperes a kereseti kérelme vonatkozásában a másodfokú eljárás eredményeképpen nagyobb mértékben lett pernyertes, a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 80. § (1) bekezdése alkalmazásával a pernyertesség arányának változása miatt az elsőfokú perköltség felek közötti megosztási arányát módosította és az alperest terhelő elsőfokú perköltség összegét 50.000 forinttal megemelte.

A Fővárosi Ítéltábla a másodfokú eljárásban teljes egészében sikertelenül fellebbező alperest a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes másodfokú perköltségének megfizetésére, amely a felperes által megfizetett csatlakozó fellebbezési illeték (35.505 forint) összegéből, valamint a felperest képviselő ügyvéd ügyvédi munkadíjából (480.000 forint) áll. Az ügyvédi munkadíj meghatározása a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján történt meg azzal, hogy az ügyvédi munkadíj az általános forgalmi adót is tartalmazza. Figyelemmel arra, hogy a felperes a csatlakozó fellebbezésén 30.800 forint illetéket fizetett meg, a 4.705 forint különbözeti illeték megfizetésére a Fővárosi Ítéltábla a felperest az adózás rendjéről szóló 2003. XCII. törvény 111. §-a és 112. § (2) bekezdése alapján leletezés terhével kötelezte.

Budapest , 2007. november 28.

. Koday Zsuzsanna sk.
a tanács elnöke

Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
előadó bíró

. Molnár József sk.
bíró

A kiadmány hiteléül:

bíróági tisztviselő